

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 forint fizethetnek elő, féléves előfizetés ei nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendők.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: A tölgykéreg hántásról. Kertész György. — Erdélyrészi gazdatársulatok gyűlése. Felföldy Elek. — Mi történik Monostoron? X. Egy választmányi tag. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés ápril 5-én. — Értesítés a ragályos betegségekről. — Egyveleg: A buza fogasolása. Gazdasági értesítő. Jó ojtóviasz. Szarvasmarhatenyésztési értekezlet. — Vidéki gazd. tudósítások: Baróth, Szék, Czerna. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak — Hirdetések. —

Közlemények az erdészet köréből.

II.

A tölgykéreg hántásról.

A fa levágatása utáni hántásnál, a levágott törzs ágaitól letakarítatik, a szokásos ürméretekre feldarabolgatik, midőn is, ha a fa fiatal, kopogtatás nélkül is lehántható, az idősebbeket azonban lehántás előtt gyengén meg kell kopogtatni, habár ez lehetőleg mellőzendő, mert a kopogtatás által számos cser-savtartalmu sejt zuzatván össze, a kéreg értékében veszíteni fog.

A fa döntési munkálatnál szabályul tartandó az, hogy a levágás lehető mélyen eszközöltessék és hogy egy nap több fa ne vágassék le, mint mennyit ugyanazon napon le lehet hántani, mivel azok, melyek levágás után hántatlanul csak 24 óráig is állottak már sokkal nehezebben hámozhatók le. — Ezen munkánál 1 döntő 2 hámozó munkást teljesen foglalkoztat-hatunk.

Némely vidéken a fiatalabb fák nem vágatnak le teljesen, hanem a föld felett m. e. 0.5 m. magasságban csak annyira nyeseletnek meg, hogy azokat a földre lehessen hajtani, midőn is, mint ha állványon állana, igen kényelmesen lehet lehámozni. Más vidéken viszont a fát levágás előtt álló állapotban akként hámozzák le, hogy m. e. 3—4 cm szélességű kéreg-pásztát a „felnyeső-késsel és cserhántó-kanállal“ fölhasítanak olyan magasságig, mint csak lehetséges, mely pászták lazán felgöngyöltetnek és összeköttenek, vagy a törzsről lehántatván csüngve hagyatnak kellő kiszáradásig. Ezen eljárásnál a hántást rende-

sen kopogtatás nélkül eszközölhetni. Megjegyzendő, hogy kéreghántásra, nemcsak a 14—20 éves sarjfa használtnak fel, hanem az idősebbek is, csak hogy az ezekről nyert kéreg csekélyebb értékkel bír. — A kéreg a fák átmérője szerint rendszeren 3 osztályba soroztatik u. m. a jó „sima kéreg“ a 8 cm. a közép minőségű „dorong-kéreg“ a 8—25 cm. és a gyenge „éres-kéreg“ a 25 cm. átmérőn felüli farészek adják.

A cserhántásnál következő eszközök használtnak u. m.

1) A „balta“ a fa levágására.

2) A „felnyeső kés“, egy fogantyus m. e. 1 m. hosszú fanyéllal ellátott véső alakú vaseszköz, mely álló állapotban hántásnál a kéreg felnyesésére használtnak, ezen célra levágás utáni hántásnál azonban a közönséges kaczrot is használhatni.

3) A „cserhántó-kanalak“ használtnak a kéregnek a fától (szijács) leendő elválasztására. Ezen eszköz vagy kanál, vagy háromszög alakú felületén élezett és fanyéllal ellátott vaseszköz. Ugyanezen munkát eszközölhetni a kádárok által használt „kézvonó“ késsel is.

Ezen eszközökből, melyek hazánk és Németország különböző vidékein használtnak, a kolozs-monostori m. k. gazd. tanintézet gyűjtemény tárában az erdészeti tanszak taneszközei között, egy teljes és 1/2 természetes nagyságban kiállított minta gyűjtemény van, melyet ezen sorok írója az ez iránt érdeklődőknek megismerlés és az ezek után leendő készíttetés végett teljes készséggel bemutat.

Cserhántásnál a kéreg szárítása a legfontosabb munkarészt képezi, mert minél gyorsabban szárítatik az ki és minél kevesebbet áll nedves légben, vagy éppen az esőzésben, mi a tavaszi időjárás mellett oly gyakori, annál nagyobb a kéreg értéke. Mind a fiatal fákról keskeny pásztákban előállított és lazán ösze göngyölgetett, mind a vastagabb fákról lehámozott félhenger alakú „grabokat, száraz, szellős és lehetőleg fődött helyekre szárítják. A félhenger alakúak szárításához két-két ka-

rókból fűrész-bakk alaku állványok készítettnek és lazán ezekre helyeztetnek, hogy mielőbb kiszáradjanak és hogy a föld nedvessége által száradásuk ne akadályoztassék. Az eként kiszáritott és összegyűjtött kéreg eladása rendszeren csomagokban, de súly szerint történik.

Kertész György.

Erdélyi gazdatisztek gyűlése.

Maros-Ludas 1880. april 21.

T. Szerkesztő ur! Mellékelve van szerencsém a Magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek országos segély és nyugdíj-egyesülete tárgyában megtartott vidéki értekezletnek jegyző könyvét, becses lapjában közlés végett tisztelettel átküldeni, a mely fájdalom nagyon is szomorú képét tünteti fel az erdélyrészi kartársak gondolkozásának és indolens magatartásának. Nem vagyok hivatva pálczát törni felettök, de mit mondanak Királyhágón tuli kartársaink, mit a nagy közönség, ha ezen jegyzőkönyvet elolvasva beune 13 nevet kapnak, melyből 4 helybeli?

Nem bánám, sőt óhajtanám, hogy ezen tárgyat valaki tüzetesen tárgyalgatná és bonczolgatná, mert megérdemlené, én azonban bezárom soraimat azon kijelentéssel, miszerint nagyon fájlalom, hogy már két ízbeni felhívásomnak csak ennyi eredménye lett és valóban előre sajnosan érzem királyhágón tuli kartársaink bírálatát, kik oly lelkesültséggel küzdenek ezen szent ügy létesítése mellett.

Felföldy Elek.

— Magyarország erdélyrészi gazdatiszt és erdészeknek — a magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek — országos segély- és nyugdíj egyesülete tárgyában, 1880-ik év aprilis hó 18-ik napján Maros-Ludason — Felföldy Elek, mint az országos választmány egyik vidéki tagjának elnöklete alatt megtartott értekezletének

Jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Felföldy Elek jószág felügyelő, mint az említett egyesület központi választmányi tagja, Balla Pál, Dóhy Sándor, Bitay Gyula, Lukay Albert, Bod Sándor, Tulogy Samu, Mihály Gyula, Pajor Tamás, Bokody László, Otlík Péter, Albert Domokos, Székely Dénes.

Felföldy Elek urad. felügyelő, ugy is mint az értekezletet egybe hívó központi választmány tagja, a segély- és nyugdíj egyesület eszméjének életre valóságáról, szükségéről s a gazdatiszti osztály jövőjére nagy fontosságáról tartott beszédében kiemelte, miszerint az első lépés a cél felé bár megtétetett, de sikerre csak úgy vezethet s üdvös hatása csak úgy lehet, ha hazánk minden számba vehető kartársra az ügy mellett tömörülni s a kétkedőket belépésre bírni fogja s elvül kimondja azt, hogy a hazának minden erkölcsös gazda és erdészeti tisztje, a már megalakult egyletbe belépni és azt ugy maga és családja, valamint mások érdekében, anyagilag és erkölcsileg támogatni köteles. Igyekezzenek oda hatni, hogy még olyanokat is, kik jobb körülményeknél fogva segély vagy nyugdíjra nem szorulnak s azt igénybe venni nem akarják, „miért adjanak hálát a gondviselésnek“ mint alapító vagy pártoló tagot, az egyletbe belépésre bírják.

Erre az értekezlet elnökéül egyhangulag Felföldy Elek urad. felügyelő kéretett fel, ki is elnöki székét elfoglalván az ülést megnyitotta, melynek jegyzőjéül, elnök ajánlatára — Otlík Péter urad. irnok választatott meg.

Ezek után az értekezlet tárgyi sorrendje olvastatott fel, u. m.:

1-ször. A magyar gazdatisztek és erdészek országos segély- és nyugdíj egyesülete által elfogadott és megerősített segély egyesületi alapszabályai.

2-szor. A segély egyletbe belépni óhajtó tagok felvétele.

3-szor. A földbirtokos urakhoz, az egyesületbe pártolólág való belépésök iránt szerkesztendő felhívás módozatának megállapítása, illetve az e célra küldöttségi tagok megválasztása.

4-szer. A nyugdíj alapszabályok módozata iránti tanácskozás.

5-ször. A vidéki fiók egylet szervezése iránti tanácskozás.

1-ső tárgy. A magyar gazdatisztek és erdészek országos segély- és nyugdíj egyesülete által elfogadott és megerősített segély egyesületi alapszabályok felolvasása. — A segély egyesületi alapszabályok felolvasatván, helyesléssel tudomásul vétetik azon megjegyzéssel, miszerint a fent nevezett egyesület alapszabályaiban, netáni végleges felosztás esetére a hátra maradt vagyon hová fordításáról intézkedés nem foglaltatik! mely hiány kipótlásának eszközzésére, az országos közgyűlés elé leendő előterjesztés végett, a Budapesten székelő központi segély- és nyugdíj egyesület szervező bizottsága felkéretni határozatott.

2-ik tárgy. A segélyző egyesületbe belépni óhajtó tagok felvétele. — A jelen voltak, az előmutatott aláírási iven tett aláírásuk által az egyesületbe belépven, egyuttal elnök által felkérettek, hogy távol levő pályatársaikat az egyesületbe leendő belépésre felhívják; minek gyorsabb és biztosabb eszközölhetése céljából, tisztelt tagtársunk Tulogy Samu, köztetszésben részesült indítványára aláírási iven is osztattak ki, a tagokat gyűjteni ajánkozott jelenvolt tagok között.

3-ik tárgy. A földbirtokos urakhoz az egyesületbe pártolólág való belépésök iránt szerkesztendő felhívás módozatának megállapítása, illetőleg az e célra küldöttségi tagok megválasztása. — Az elnök által előterjesztett — a központi választmány azon határozat: miszerint a földbirtokos urakhoz, az egyesületbe pártolólág való belépésök iránti felhívás a központból bocsájtassék ki, minek eszközölhetése céljából azoknak névsora elnök által, a központi választmány elnökének már fel is küldetett — köztetszéssel fogadtatott.

4-ik tárgy. A nyugdíj alapszabályok módozata iránti tanácskozás. — Az országos segély- és nyugdíj egyesület szervező bizottsága által átküldött alapszabály tervezet felolvasatott: miután azonban az még módosításoknak van alávetve, — vita tárgyául nem volt tekinthető — egyszerűen tudomásul vétetett.

5-ik tárgy. A vidéki fiók egylet szervezése iránti tanácskozás. — Ezen pontra nézve az elnök által tett javaslat fogadtatott el, u. m.: miután azonban az ezen gyűlésen megjelent kartársak száma csekély arra, hogy egy fiók egylet szervezése

célszerűen eszközölthessék — az az érdembeli tanácskozás egy legközelebb összehívandó gyűlésre — melyre számosabb tag megjelölése remélhető — halasztassék el.

Ezzel a tárgysorozat kimerítve lévén az értekezlet elnökének abbéli tiszteért köszönet mondatott, — az értekezlet feloszlott, jegyzőkönyvünk hitelesítésére pedig az értekezleti elnök Tulogdy Samu és Mihály Gyula urakat kérte fel.

Felföldy Elek,

vál. tag és értekezleti elnök.

Mihály Gyula,

gazdatiszt.

Kelt mint fent.

Tulogdi Samu,

g. intéző.

Jegyzette:

Ottlik Péter,
értekezleti jegyző.

Mi történik Monostoron ?

Közlemények a gazdasági tanintézet köréből.

X.

(Gőz-cséplőgép egy évi üzleteredménye és egyéb adatai.)

Egyik korábbi levelemben említést tettem arról, hogy alkalmilag közlendem a tanintézet új cséplőgépével a múlt évben elért eredményeket. Jelenleg bírom már ezen adatokat az igazgató összeállításából s nem lévén a múlt hétről az árpa, zab, répa, luczerna és tengeri vetésnél egyéb referálni valóm, jónak láttam a kimutatást a mai számba iktatni, mert mihamarabb egyéb tárgyak töltnak az előtérbe.

— Hogy mily átalakító hatása volt gazdaságunkra a nagy és gyors munka eredményeket szolgáltató cséplőgépeknek, különösen mióta a gőz vonatott be hajtó erőül, az ma már mindnyájunk előtt eléggé ismeretes; ezeknek működése idejéről lehet gazdaságunk egy új korszakát számitanunk. Igen szükséges volt tehát, hogy a tanintézet is fölszereltesse egy gőzcséplőgéppel, mely ugy is mint tananyag igen helyén van az intézetnél. A ministerium szerzett is egy 6 lóerejű gőzgéppel ellátott cséplőgépet, Marshall és Fia-tól 1872-ben, mely gép 1878 évig kikereste egész árát s még vagy 1000 frt hasznot is adott, de el is kopott. Az 1879-ik évben a ministerium ismét megajándékozta az intézetet, — de már most csak kölcsönképen, — egy 8 lóerejű gőzgéppel ellátott s önetető készülékkel, üszögtisztítóval, kettős tisztázó szerkezettel, meg osztályozó sodronyhengerrel fölszerelt s kitünően kiállított cséplőgéppel ugyancsak Marshall és Fia cégétől, mely gép a cégnek valóban elismerést is szerzett eddig mindenfelé. A gép tehát keresetre van utalva; 7%-ért dolgozott a múlt évben, melynek összes eredményét a következő kimutatás tárja elénk. *)

Egyéb adatok:

1. Munkanapok száma: összesen volt 95 nap, ebből teljes munkanap: 58, akadály, utazás és ünnep 37 nap.

2. Elcséplelt mennyiség:

Buza:	11810	kereszt,	lett belőle	cséplelve	3	vékás	zsák	3002	zsák
Rozs:	3360	"	"	"	"	"	"	1477	"
Árpa:	1810	"	"	"	"	"	"	558	"
Zab:	2041	"	"	"	"	"	"	988	"
Tönköly:	464	"	"	"	"	"	"	224	"
Penzert:	50	"	"	"	"	"	"	"	"
Összesen	19535	kereszt.						6249	zsák.

*) Lásd a 136-ik oldalon.

Esik 1 napra (58 nap) 337 kereszt; esik 1 napra (58 nap) 108 zsák
3. **Munkaköltségek:** leszámítva az üzlethez nem tartozó 184 frt 74 kr. régi gép szállítási költségét, marad kiadás 2085 frt 90 kr. Ebből esik:

— Az idény (95 nap) egy napjára 21 frt 95 kr. — A valódi munkanapokra 35 frt 94 kr.

— Egy kereszt elcséplésére 10.₆ — Egy zsák elcséplésére 33.₃ kr. — Egy hectoliter elcséplésére 37 kr.

— Az elcséplott összes termények valószínű (szalma nélküli) értékének 34517.₀₇-frtnak, a cséplési költség 2085.₉₀ frt képezi = 6.₀₄ %-át.

4. **Keresmény átlagok:** a 3086 frt 02 kr keresményből esik:

— Az idény (95 nap) egy napjára brutto: 32 frt 48 kr.

— Egy munkanapra (58) 53 frt 20 k. — Az idény (95 nap) egy napjára tisztán 10 ft 53 kr. — Egy munkanapra tisztán 17 ft 26 k.

— Magán ember, vagy épen géptulajdonos az adatokat ily nyíltan és ily pontosan aligha közölte volna. Szolgáljanak tanuságául annak, hogy a gépészet alkotásaiban mily hatalmas segítséget bírhat a gazda s a nagy verseny mellett is mily jól kamatozó tőkét nyer benne a vállalkozó.

Egy választmányi tag.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1880. április hó 5-én.

Tartatott Szabo József alelnök elnöklété alatt, jelen voltak: Báró Jósika Sámuel alelnök, Girsik János, Szentgyörgyi József, Walter Lajos, Szenkovich Márton, Berde Áron, id. Bodor Pál, Brassai József, Ritter Gusztáv, Tóth Zsigmond, Szentgyörgyi Lajos és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

71. A martius 14-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Girsik János, Berde Áron és Walter Lajos tagtársak kéretnek fel.

72. A martius 21-én tartott közgyűlés jegyzőkönyve bemutatván — tudomásul szolgál.

73. Gámán nyomda számlája különféle nyomtatványokról — 47 frt 39 kr értékben utalványoztatott.

75. Ministerium 5192. sz. alatt tudatja, hogy Perusában júliusban cséplőgép kiállítás fog tartatni — tudomásul szolgál.

76. Ministerium 6384 sz. a. tudatja a kulturmérnökök 1879-ik évi működését és az erre vonatkozó jelentést megküldi — tudomásul szolgál.

77. Ministerium 6764. sz. a. Magyarország borászati térképét küldi meg — köszönettel fogadtatván, az irodai helyiségben kifüggesztendő lesz.

78. Ministerium tudatja 6901. sz. a., hogy az államsorsjáték 1881-iki jövedelmében leendő részletetés iránti kérvényünket a pénzügyminister figyelmébe ajánlotta — hálás köszönettel tudomásul szolgál.

79. Ministerium 7428. sz. a. tudatja, hogy a fülemile kereskedés korlátozását a rovarpusztítás érdekében a törvényhatóságoknak megrendelte — örvendetes tudomásul szolgál.

Az intézeti gőzcséplőgép 1879 évi. üzletének kimutatása.

Terhére.

Javára.

		frt	kr.		frt	kr.	
1	A géptőke kamatja és törlesztése : a gép vételára 5800 frt, ebből leszámítva a régi gépet 1600 frt, marad tőke 4200 frt. Törlesztendő 7 év alatt évi 600 frttal = 14,3% és 6% a többlettől, esik 1879-ik évben törlesztésre 600 frt, 1/2 évi 6% kamatra 4200 frt után 126 frt	726		1	Keresményekből : buzáért 162,19 mmázsa à 12 frt 50 kr. . . . = 2027 frt 37 kr. buzáért 3,62 mmázsa à 12 frt = 43 frt 44 kr.	2070	81
2	Segédgépek s eszközök kamatai és törlesztésük : 1.) körfűrész 120 frt tőke : 12 évi törlesztéssel évi 10 frt ; 6% kamat 7 frt 20 kr. összesen 17 frt 20 kr. egész évre ; a gép használatában volt 95 napig = 1/4 évig ; esik tehát a 17.20 krból 1/4 rész . . . . . 4 frt 30 kr. 2.) kisebb eszközök : héber 68 frt, 250 zsák 130 frt ; apróbb gépész eszközök, olajozó kanták stb. ; vételáruk 294 frt 90 kr. ebből 20% törlesztés ; 6% rendes kamat, összesen tehát 26% . . . . . 76 frt 67 kr.	80	97	2	rozsert 71,35 mmázsa à 7 frt 50 kr. 535 13 árpáért 29,65 " à 6 " -- " 177 90 zabért 28,18 " à 6 " -- " = 169 frt 08 kr. zabért 2,97 mmázsa à 5 frt = 14.85 183 93 tönkölyért 10,35 hecll à 2 frt 30 kr. 23 80 alakorért 5,50 " à 2 " 20 " 12 10 rostaalért 24,25 " à -- " 50 " 12 65		
3	Gépész fizetése : évi 600 frt ; (ámbár a gépész a cséplés után vagy 3/4 éven át az intézet más gépeinek javításával, a fűlesztő kazán kezelésével stb. másféle munkával van elfoglalva, fizetésének kikeresése a cséplőgépre van utalva) július 15—december 31-ig	275		3	Pénzes cséplésért : 50 kereszt gabna elcséplésért à 8 kr. . . . . 4 — Térítvényekből : megtérített olaj pénzekből je gyzék szerint 65 70		
4	Segéd munkások díjai : fűtő és kenő fizetése július 15—október 30-ig 49 frt, élelmezése az intézeti cséplés alatt 6 frt 50 kr. . . . . = 55 frt 50 kr. Étető fizetése jul. 15—okt. 19-ig 50 frt, élelmezése az intézeti cséplés alatt 7 frt . . . . . = 57 frt — kr. Napszámokra az intézeti cséplésnél 14 napra = 94 „ 12 „	206	62				
5	Mesteremberek munkáiért : gépgyári számla egy szijkerék és egyebekért . . . . . = 40 frt 50 kr. kerekesnek : fa rugó léczekért . . . . . = 1 „ 20 „ kovácsnak : vegyes munkákért . . . . . = 7 „ 16 „ géptakarításnál segéd munkás, a cséplések bevégeztével . . . . . = 10 frt 50 kr.	59	36				
6	Fogatos erőért : az intézeti cséplésnél 14 nap à 1 lófogat = 14 lófogat à 2 frt	28					
7	Fogyasztási anyagokért : az intézeti cséplésnél tüzfiaért 48.06 kméter à 2 frt . . . . . = 96 frt 12 kr. az összes cséplésnél 213 klg olaj à 48 kr, 100 frt 80 kr, 10 klg fagygyu à 65,15 = 6 frt 56 kr. . . . . = 107 frt 36 kr. egyéb anyagok számla szerint az egész cséplés alatt . . . . . = 23 frt 22 kr.	226	70				
8	Fuvarokért : a keresmény haza szállításaiért számlák szerint . . . . . = 151 frt 65 kr. a gép haza szállításáért . . . . . = 6 „ 90 „ tisztifuvarok felügyelet s üzletkötések érdekében . . . . . = 54 frt — kr. küldönczöknek különböző alkalmakkor . . . . . = 3 „ 20,,	215	75				
9	Szállítási díjak : a régi gépek Bpestre felszállításáért vasuton . . . . . = 184 frt 74 kr. az új gépeknek leszállítása alkalmával vasuton . . . . . = 1 frt 80 kr.	186	54				
10	Biztosítás : EMÁBT-ságnak a gépek 6 havi biztosításáért	40	47				
11	Üzleti, felügyeleti s vezetési költségek : a hivatalos utak alkalmávali napdíjak	24	90				
12	Haszongyenleg	815	38				
	Összesen	3086	02		Összesen	3086	02

80. Ministerium 7971. sz. a. pótlólag tudja, hogy az új nyese öllök ára 1 frt 70 kr — tudomásul szolgál.

81—85. Ministerium 7446. sz. a. erdélyi juhok szerezhetése iránt sürgős kérdést intéz — tíz kiváló tenyésztőhez kiküldetvén, a beérkező válaszok a nmlgu ministeriumhoz felterjesztetni fognak.

86. Kertészeti szakosztály kérést ad be az iránt, hogy titkárnak a phylloxeráról tartott értekezése számos példányban kinyomassék és a lap olvasóinak díjtalanul megküldessék — határozatott, hogy az illető értekezés 1500 példányban, mint az „Orvos természettudományi füzetek“ különnyomata kiadandó lesz, a lap olvasóinak és a megyéknek díjtalanul szétküldendő s a nagy közönség számára 10 krért árusítandó lesz.

87 Kiss Lajos n. apja Kiss János méhészeti munkáját lemásolva bírálatra beküldi — megvizsgálás végett a kertészeti szakosztálynak adatik ki.

88—90. Csikmegye tanfelügyelősége 15 és 14, Háromszék megye 2 kedvezményes előfizetőt küld az „Erdélyi Gazda“ számára — köszönettel tudomásul szolgál.

91. Kolozsvári kereskedelmi s iparkamara január 23-iki jegyzőkönyve — tudomásul szolgál.

92. Brassói kereskedelmi s iparkamara 132. sz. a. tudatja, hogy a megszünt kereskedelmi s ipari lapokat újból életbe hívni nem fogja — tudomásul szolgál.

93. Székásmenti gazd. egylet alapszabályainkat és korábbi évkönyveinket kéri, valamint kéri a gazdasági téren előforduló mozzanatok közölni — meglevő nyomtatványok el fognak küldetni; a fontosabb mozzanatok az „Erdélyi Gazda“ban közölt ülési jegyzőkönyvekben tárgyalva vannak és a meny nyiben e rövid közlés elegendő nem volna, választmány szívesen kész kívánatra az illető kérdésben bővebb felvilágosítást is nyújtani.

94. Bánfalvi méhészegylet idei majus 30—31-én Szentesen tartandó méhészeti kiállításra hív meg — lapban közlendő.

95. Magyar gazdatisztek egylete aláírási ívének köröztetését kéri — az ív aláírás végett a titkári irodában rendelkezésre fog állani.

96. Magyar ált. iparegylet megalakulását tudatva, közös működésre szólít fel — örvendetes tudomásul szolgálván, választmány a maga részéről a vállvetett munkálkodásra erkölcsi befolyását készséggel felajánlja.

97. Cseh vándortanár Dumek József az általa szerkesztett lapot beküldvén, levelezőül ajánlkozik — a lap cserepéldánnyal viszonztatván, Dumek ur egyleti levelező tagul felkérte.

98. Szenkovich Márton a rovarevő madarak védelme és a nyulak pusztítása érdekében indítványt tesz — az indítvány első ága elfogadtatván, e tárgyban a nmlgu ministeriumhoz kérelem lesz intézendő, miglen a nyulakra vonatkozó javaslat szótöbbséggel elejtetett.

100. Girsik János megütközéssel előadván azon trágyapocsékolást, mely városszerte dívik — választmány fel fogja

kérni a t. városi tanácsot, hogy a trágya lehető értékesítése érdekében ezt és a beces utcai szemetet olyan félreeső helyekre sziveskedjék összehordatni, honnan az azt felhasználni vágyó gazdák vagy kerttulajdonosok elszállithassák, miből évről-évre fokozódható jövedelem is biztosíthatnák a város számára.

102. Elnök indokolt előterjesztése alapján — határozatott, hogy a székesfehérvári borbírálat ügyében tett lépések a t. kiállítóknak nyilvánosan tudomásokra lesznek hozandók.

Hitelesítik:

Girsik János,

Walter Lajos,

Berde Áron.

Szabó József,

egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos.

egyleti titkár.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1880. ápril hó 22-ig.

M e g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és da- rabszáma	A kór meg- nevezése	Elhullt vagy gyógykezel- tetik
Brassó	Höllövénny Krizba	21 ló 1 „	rühkór	gyógykezel.
„	„	„	„	„

A Szent István koronájának egész területe marhavészmentes.

Egyveleg.

— A buza fogasolásáról egy öreg tapasztalt gazda a következőket írja. A buzát évenként szükséges boronálni, sőt soros vetésnél azt tulajdonképen megkapálni kellene. De miután nagyobb területeknél, a szükséges munkaerő hiányzik, másrészt pedig a nedves föld a megkapálás által ismét keményre tapostatnák, a cél t. i. a talaj meglazítása és gyomtól való megtisztítása sokkal tökéletesebben éretik el boronálás által és pedig erős talajon nehéz fogas boronákkal. De a boronálásnak nem szabad korán történnie, mert a vetés fejlődése még nem itélhető meg és sok gyenge buza szálaeska kitépetik, mely később, ha rossz időjárás következik, hiányozni fog. Legjobb idő e munkálatra, ha a buza 4 hüvelyk hosszúságot ért el, de még szárhoz nem ment; esős időjárásakor sem ajánlatos a boronálás. Az órák tehát meg vannak számlálva. Minden fordulóra 8 boronát használ. A közepén elkezdetik, 4 borona jobbfelé, 4 balfelé megy; ez azért történik, mert ha sok borona halad egymás mellett, a forgók tulságosan megjártnak. Először kétszer hosszában boronáltat, ha a buza többet bír el még kétszer keresztben. Buja helyeken 12-szer is boronáltatott már, hogy a még mindig tulkövér buzát kitepesse. A buza földnek pillanatnyi kuszált kinézésétől mit sem kell tartani. Ha a boronálás így megtörténik, nem kell majd a buzát sarabolni, nem származik dült gabona és mind jobban fog magvasodni. De a földolog az, hogy egy szakértő figyelmes felügyelő legyen a munka mellett, ki megtudja itélni, mennyit kell boronálni a különféle helyeken, melyeknek minőségétől is igen sok függ. A lovak általi legeltetés egyáltalán mellőzendő.

(G. L.)

— „Gazdasági értesítő“ czimen a Zemplénmegyei gazd. egylet is folyó ápril hó közepén külön közlőnyt indított

meg, melynek első czélja a kebli tevékenység reprodukálása, de e mellett figyelmét minden és bárhol előforduló gazdasági mozzanatra is kiterjeszti. Az első szám érdekesen és ügyesen van összeállítva, kivált a tevékeny alelnök Viczmándy Ödön programczikkje nagyon figyelemreméltó. A lap minden hó 15-én jelenik meg, tagok ingyen nyerik, előfizetési díj (Kun Frigyeshez Sátoralja-Ujhelyen intézve) egész évre 2 ft. —

— Jó ojtóviasz! Gergely Ferencz kolozsvári kereskedő ur saját készítésű ojtóviaszát véleményezés tekintetéből beküldvén gyümölcsészeti szakosztályunkhoz, mely — próbatételek után — általános elismerésben részesítettvén, határozatott, hogy e felől e lapok tisztelt olvasót értesítsük. E kitűnő minőségű ojtóviasz kilója csak 1 ft. 60 kr, kapható azonban 5—10—20—40 kros adagokban is. Megrendelések azonnali teljesítését vidékre úgy, mint helyben szives készséggel ígérte Gergely ur. A gyümölcsészeti szakosztály megbízásából

Szentgyörgyi Lajos.

— A szarvasmarhatenyésztés előmozdítása érdekében, mint a „M. F.”-ben olvassuk, a földmívelési minister majushó 1-ére szakértői értekezletet hívott össze, mely főképp a következő kérdéseket fogja tárgyalni: I. A szarvasmarhatenyésztés emelése körül teendő intézkedések érdekében szükséges-e az országnak tenyészközpontokra beosztása? II. Ha igen, minő alapelvek legyenek e beosztásra nézve irányadók? minő módozatok mellett, minő tényezők közreműködése mellett történjék a tenyészközpontok megállapítása? III. A szarvasmarhatenyésztés érdekében adandó segélyek engedélyezése körül minő rendszer követését tartja czélirányosnak? Az erdélyi gazdasági egyesület részéről elnök **Tisza László** és alelnök **Szabó József** lettek meghiva. —

— Meghívás. A „Torda-Aranyosi gazdasági egyesület” évi rendes közgyűlését 1880. évi majus hó 10-én délután 2 órakor fogja a megyeház nagy termében megtartani, miről az egyesület tagjai azon kéréssel értesítettek, miszerint minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Közgyűlési napirend: 1) Elnöki megnyitó beszéd, elnök báró Kemény Györgytől. 2) Titkári jelentés az 1879. évi egyesületi működésről. 3) Pénztárnoki jelentés az 1879. évi zárszámadásról, ezzel kapcsolatban 4) Pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 5) Indítványok. 6) Ülés bezárta. Kelt a torda-aranyosi gazdasági egyesület választmányának Tordán, 1880. évi april hó 18 án tartott gyűléséből, **Báró Kemény György**, egyesületi elnök. **Dr. Wolff Gyula**, egyesületi titkár.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Baróth, 1880. april. 18-án.

A tavasziak vetése jelen hó első napjaiban vette kezdetét. A talaj igen porhanyó s így a szántás példás könnyűséggel megy. A zab és árpa vetése véget ért, — a tengeri vetése is részben végeztetett. Az őszi idők kártól mentesen — jól ígérnek. Járvány betegség nincs, de számos az éhezéstől elsoványkodott állatok száma. A könnyesebb természetű csemeték és nagyobb fáknak galyai — a fagy által tönkro télettek. —

Nagy Imre.

Szék, 1880. april 16.

A múlt évi decemberrel beállott kemény telünk martius elején bevégeződött. Vetéseink, gyümölcs és szőlőfáink a hideg telet elég jól kiállották; de a martiusi száraz hideg tél a vetéseket sok heyt megrontotta. Április beálltával, az idő egészen megenyhült s azóta kedvező idő jár. Első vetés nálunk april hó elején történt zabbal; most a törökbuza vetés javában folyik. Szőlőink nagy része már ki van hajtván. Rétjeink s legelőink virulásnak indultak, mit óhajtottunk is, mert takarmánykészletünk a hosszas tél folyama alatt nagyon megapadt. Házi állataink — a juhok kivételével — egészségesek, utóbbiak fele része a mételyben elhullott. A termények és állatok ára magas.

Kiss Sándor. *)

Czelna, 1880. april 4.

A szőlő tőkék 60—80 százaléka elfagyott. Tiszta buza őszi vetések legnagyobb része kiveszett. A rózsvetések türethetők. Az idő kedvező szántásra és törökbuza vetésre. Szent drágán és bajosan kaphatni. Egy közepes szekér széna 35—40 ft. Állataink egészségesek.

Albert Elek.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd” nyomán.)

Gabona és gyapjúpiacz Budapest, 1880. april 17-étől april 24-éig.

Buza üzlet lanyha, gyenge kínálat s árcsökkenéssel, forgalom 30,000 metermázsa, ár 12 00 ft.

Rózsvetés üzlet lanyhább; daczára, hogy a forgalom jó volt, forgalom 9000 metermázsa, ár 9 95 ft.

Árpa üzlet 15—25 kr áremelkedéssel, forgalom — metermázsa, ár. takarmányárpa 7 40—7 70 ft, seres árpa 7 90—8 25 ft.

Zab üzletben nagy kínálat és kereslet, forgalom 10,000 metermázsa, ár 7 25 ft.

Törökbuza árak javultak, forgalom 6000 metermázsa, ár új 7 70 frtig, ó 7 95 frtig.

Gyapjú Az elmúlt hét gyapjú üzlete igen jelentéktelen volt, a mi egyrészt a gyapjú készletek elégtelenségének, másrészt pedig a túlszigázott áraknak tulajdonítható.

Élénk kereslet nyilvánult a timárgyapjú és ennek minden különfélesége után; u. m. a közép (német) — a cigaja — és raczka-timárgyapjú után. Ezek az eddigi árak mellett adtak el.

A gyárilag mosott gyapjuból a múlt héten eladatott 11,000 klgrm., 1 90—3 65 ft kilogrammonként. Ezen mennyiségnek két harmada külföldre szállított s csak egy harmad része maradt belföldön.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest aprilis 24		Bécs aprilis 24.
Buza	11 40—12 50 ft	10 75—13 65 ft
Rózsvetés	9 60—9 80 ft	10 10—11 65 ft
Árpa, takarmány	7 40—7 65 ft	7 00—7 75 ft
Árpa, szeszfőzésre	8 00—8 90 ft	8 20—9 20 ft
Árpa, seres	— — —	9 25—10 00 ft
Zab	7 40—7 90 ft	6 80—8 00 ft
Törökbuza	7 60—7 80 ft	8 10—9 00 ft

*) E tudósítás 20-án reggel érkezett kezünkhöz, ugyanakkor kaptunk egy Párisban april hó 17-én feladott levelet is!!! Szerk.

Budapesti marhavásár április hó 22-én 1880. Összes felhajtás 1516 db nagy és 1642 drb. apró marha. Eből eladatott 54 drb. bika, 827 drb. ökör, 457 drb. vágó tehén, 164 db. fejős tehén, 14 db. bival, 721 db. borju, 92 db. bárány. Árak: bika darabonként 80—164 frt, ökör páronként 185—325 frt, vágó tehén páronként 144—232 frt, fejős tehén darabonként 70—186 frt, bival páronként 148—215 frt, borju darabonként 14—27 frt, bárány páronként 5—7 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 51—54 frt, tehénhús 49—52 frt, borjuhús 60—80 frt, bivalhús 46—47 frt.

Bécsi marhavásár április hó 20-án. Összes felhajtás 3755 drb és pedig 1435 drb. magyar, 1506 drb. lengyel és 814 drb. német fajta mind hizott állatok, melyből 3573 drb. ökör, 98 drb. tehén, 78 drb. bika és 6 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó ökör 49—57½ frt, lengyel 49—54 frt, német 50—56½ frt, tehén 50—53 frt, bika 48—51 frt, bival 45—48 frt. Lábán darabonként 110—227½ frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár ápril 23-án. (Az első magyar sertésbiztosító részvénytársaság jelentése.) Csekély kelet mellett az árak ugyan szilárdak maradtak, mert jó áru csak kis választékban volt a piacon, de a hét zártával lankadtabb hangulat volt észrevehető.

Debreczeni vásár április 17-ről. Felhajtva körülbelül 12—14,000 drb. hizó sertés volt, vételkedv élénk, jól tartott egy éves ára 45—52 kr., két éves 54 krig klgrmkin eleven súly szerint; 100—140 klgrm súlyuk páronként 50—70 frton keltek. A piacon volt készlet meglehetősen elfogyott.

Jegyzett árak: magyar nehéz 61—63½ kr, középnehéz 61—62 kr, szerb és romániai 59—61 kr, tuskés 57 kr, tiszta klgrmonkint. Eliség árak: tengeri-ó 8 frt, uj 7.80 frt, árpa 7.90 frt mmként készpénzért. Helyi állomány: április 16-áról maradt 51160 drb. Felhajtás: Alvidékről hizott 2820 drb., alvidékről hizalando 2800 drb., Romániából 510 drb., Összekötő vaspályával 1120 drb., Vidékről 20 drb., összesen 58430 drb. Elhajtás: Felvidékre 220 drb., Bécsbe (m. héten 206 drb.) 1930 drb., Csehországba 430 drb., Bodenbachon át 530 drb., Ruttkán át 60 drb., Budapesti fogyasztás 1710 drb., Kültelki fogyasztás 60 drb., Összekötő vaspályával 40 drb., összesen 4980 drb. Marad állomány 53450 drb. A részvény szállásokban 6880 drb. van elhelyezve.

Az egészségügyi és transito szállásokban április 16-áról maradt 2115 drb., hozzá hajtattott: romániai 511 drb. összesen 2626 drb., eladatott 601 drb., marad állomány 2025 drb. Az egészségügyi szemle által eddig 289 drb. a fogyasztás alól kivonatván, kiirtatott.

Disznózsir üzlet lanyha, változatlan árakkal kész áru hordóval együtt 61½—62 frt.

Szalonna üzlet gyenge, vidéki szalonna 55—56 frt, városi áru 58—59 frt, füstölt szalonna 62—64 frt.

Bécsi sertésvásár április 20-án. Összes felhajtás 3523 darab és pedig 809 drb. nehéz, 814 drb. középnehéz és 1900 drb. süldő; melyből 1392 drb. magyar, 1900 drb. orosz-lengyel, 102 drb. szerb és 59 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 53—57 frt, középnehéz 49—54 frt, süldő 35—40 frt, szalonna és zsir 63—64 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Pénz-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett örlesztésre és 4000 frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölk.

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölk.

(2.) Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál (17—52.)

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.

„AGRICOLA“

jégkárbiztosító részvény-társaság Budapesten.

(16.) Részvénytőke 400.000 frt. (1.—3.)

A társaság biztosít mindennemű földtermesztményeket jégkár ellen a legjutányosabb díjak és legelőnyösebb feltételek mellett és kártól ment maradó vetésekre következő **díj engedményt nyújt előlegesen.**

a) 50%-ot mindennemű szalmásterményekre, olajvetésekre, étető füvekre, kukoriczára, kereskedelmi növényekre sat.

b) 20%-ot szőlőre és dohányra.

A.-nál az engedmény egy 5%-os kár esetében is nyújtatik.

További felvilágosítással szolgálnak és biztosítási felvételeket elvállalnak a „North British and Mercantile“ tüzkár-biztosító részvény-társaság minden ügynökkel, kik egyszersmind az „Agricola“ képviselői is, valamint

az „Agricola“ vezérügynöksége
Kolozsvárt.

Kibédi Biasini Domokos.

Ajánlatos erdészeti szakkönyvek.

Illés N. és Fekete L. től „Közérdész“, mely az erdészet körvonalait népszerűen tárgyalja és kiválóan alkalmas mezőgazdáknak és kis erdőterületek birtokosainak és kezelőinek, a szükséges ismeretek gyors megszerzésére. Az országos erdészeti egyesület által 200 frt pályadíjjal jutalmazott munka. Ára 2 frt 50 kr.

Fekete L. „Erdészeti rovartan“ meghatározó résszel, melyben a gyümölcsfák ellenségei közül is felvannak véve a lényegesebbek. Ára 4 frt.

Ugyanattól: „Erdőértékszámítást“ Ára 3 frt.

Ezen könyvek postai utánvétellel, vagy az ár be-
küldése után bérmentve küldetnek meg.

(7.)

(2.—3.)

Pincze felszerelési eszközök, bor és sörfejtő szivattyúk, dugaszoló és palaczköltő gépek,

de különösen gazdasági gépek nagy raktára, ugymint
törökbuza morzsolók 35 forinttól kezdve,

Mayer-féle Trieurök,

melyek a konkolyt, bükkönyt és vad zabot tökéletesen kiválasztják
kaphatók kedvező feltételek és jótállás mellett

az első magyar gazdasági gépgyár összpontosított raktár
és gépműhely erdélyországi fióktelepében

(5.)

(9.—45.)

WALSER FERENCZ-nél

Kolozsvártt, bel-monostorutcza 12. szám.

P i a c e i á r a k.

A h o t i v á s á r		Egy hectoliter vagy metermázsá*							100 kilo		1 köbméter	1 kilo
h e l y e	napja	ásztá buza	legy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahu.	
á r a k r a j o z á r o k b a n												
Desztercze	april 20	850	650	600	—	350	500	200	100	360	40	
Brassó	april 16	840	570	460	399	310	520	232	211	270	44	
Csik-Szereda	april 14	900	—	650	650	375	575	210	100	160	40	
Déás	april 20	760	700	440	360	360	440	490	160	230	40	
Déva	april 17	1200*	900*	830*	—	237	700*	230	180	220	40	
Erzsébetváros	april 17	800	700	600	—	330	450	300	150	250	44	
Fogarás	april 16	1000*	—	680	—	290	639*	300	100	260	42	
K.-Fehérvár	april 17	1210*	1120*	930*	—	—	700*	300	100	240	44	
Sy.-Sz.-Miklós	april 17	1150	950	625	650	350	625	220	80	—	36	
Kolozsvár	april 22	870	—	620	—	350	500	280	200	350	46	
H-Vásárhely	april 22	1060*	830*	850*	640	275	649*	300	100	450	44	
Nagy-Enyed	april 15	1020*	810*	660	—	200	500	450	150	260	44	
N.-Szeben	april 23	820	670	589	540	350	500	210	115	375	45	
Szegvár	april 22	720	500	450	—	360	370	120	70	150	44	
B.-Sz.-György	april 12	950	800	510	560	300	550	330	100	250	38	
Sz.-Régen	april 22	900	687	625	—	312	450	240	90	220	44	
Sz.-udvarhely	april 20	1050	850	650	—	350	500	280	70	220	36	

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40
kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét
a t. megrendelők minden
külön díj nélkül tet-
zés szerint akárhányszor
változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1-3 4-6 7-9 10-12 13-15 16-18 19-21 22-24 25-27 28-30 31-33 34-36 37-39 40-42 43-45 46-48 49-51 52										
	széri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
1/10 v. egész oldal	7	20	30	60	95	120	140	160	180	210	240
1/10 v. fél	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	120
1/10 v. negyed	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	60
1/10 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	30
1/10 v. tizenhatod	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	16

Ezenkívül 30 kr. helyerdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai

és

lapunk t. előfizetői

25%^o vagyis egy negyedrészt
engedelményben részesülnek,
ha hirdetésük beküldésekor
tagsági vagy előfizető
minőségükre hivat-
koznak.